

Inhoud

Inleiding	3
I. Inwoners	4
a. Zorg	4
Schuldhelpverlening	4
Integratie statushouders	4
b. Onderwijs	4
c. Participatie	5
Participatiewet	5
Participatie in de regio	5
Participatie inwoners	5
d. Voorst onder de Loep	6
Kunst en cultuur als verbindend element	6
e. Sport en beweging	6
Gratis sporten	6
II. Leefomgeving	8
a. Ruimtelijke ordening en Woningbouw	8
Ruimtelijke ordening	8
Vitale kernen	8
Ouderenbeleid	8
Glasvezel	8
Dorpscontactpersonen	8
Industrieterreinen	8
Woningbouw	9
Woningen energieneutraal	9
b. Omgevingswet	9
c. Cultuurhistorie	10
d. Milieu en duurzaamheid	10
Circulaire economie	10
Energie neutraal in 2030	10
Gemeentehuis als voorbeeld	11
Windmolens	11
Waterhuishouding	11
Duurzame mobiliteit	11
Vliegverkeer	11
Afvalstromen	12
Asbest	12
e. Mobiliteit	12

Verkeersveiligheid	12
Westelijke randweg Twello	12
III. Verdiensten	13
a. Economie	13
Centrumplan voor Twello	13
Agrarische sector	13
Startersbegeleiding	13
Toerisme	13
Evenementen: ondersteuning van lokale economie	13
b. Financiën	14
Algemene uitgangspunten	14
Sluitende begroting	14
Woonlasten/belastingen	14
Subsidies	14
Grondprijzen	14
Reserves	14

Inleiding

Voor u ligt het coalitieprogramma van Gemeentebelangen, CDA en D66 voor de periode 2018-2022. Deze coalitie heeft ook de afgelopen vier jaar inhoud gegeven aan de forse nieuwe ontwikkelingen binnen het beleid van de gemeente Voorst. Hierbij moet gedacht worden aan de introductie van de drie decentralisatiewetten en de voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet. Met een verkiezingsuitslag die het verlies van een zetel voor de coalitie opleverde, was doorgaan met deze coalitie niet meteen als vanzelfsprekend. Het in vier jaar opgebouwde vertrouwen tussen Gemeentebelangen, CDA en D66 gaf uiteindelijk wel de doorslag. Het brengt ons tot visie met bijbehorende ambitie op verschillende deelgebieden.

In de afgelopen vier jaar heeft de gemeente zich, samen met de rest van Nederland, uit de economische crisis gewerkt. Het vorige college heeft in goede harmonie veel werk verzet en de gemeente op koers gebracht en gehouden.

De financiën zijn op orde gebracht; de grote decentralisatie-uitdaging is in Voorst in vergelijking met andere gemeenten uiterst effectief gerealiseerd. De noodzakelijke bezuinigingen zijn grotendeels door de samenleving geabsorbeerd, waar mogelijk en nodig teruggedraaid, of in elk geval verzacht. Wij hebben een eerste aanzet gegeven aan het inrichten van een duurzamer gemeente; de woningbouw is weer op gang gekomen, de participatie met inwoners is versterkt. Hierbij zijn de voorbeelden van Voorst onder de Loep en de Ruimtelijke Toekomstvisie Voorst de beste voorbeelden. De komende vier jaar worden gekenmerkt door onze aandacht voor duurzaamheid (leidraad voor ons is geweest Inwoners, Leefomgeving en Verdiensten) waarbinnen thema's als preventie, de nieuwe Omgevingswet, zorg voor de juiste woningbouw en het open staan voor de initiatieven van onze inwoners.

De komende vier jaar hebben wij de ambitie om dat wat in dit coalitieprogramma staat waar te maken.

Twello,

namens

Gemeentebelangen

CDA

D66

R.R.S. Bosch

E. van de Zedde

W.I.J.M. Vrijhoef

I. Inwoners

Hier doet de gemeente het allemaal voor. De inwoners een zo goed mogelijke kans geven om zich te ontplooiën en daar waar hulp geboden is, bij te springen. In dit hoofdstuk noemt de coalitie een aantal bijzondere aandachtspunten maar merkt daarbij op dat deze punten niet de enige belangrijke punten zijn en dat de samenleving voortdurend in beweging is en dus prikkelt tot het telkens bijstellen van de prioriteiten.

a. Zorg

In de komende vier jaar wordt de transformatie in de zorg verder zichtbaar. De decentralisaties zijn ingevoerd in de Voorster samenleving. Nu komt het erop aan om iedereen te betrekken bij de mogelijkheden om samen aan een hechtere gemeenschap te bouwen waarin de aandacht voor elkaar op de voorgrond staat.

Het project Voorst onder de Loep zal nog veel meer voorbeelden geven van acties die een preventieve werking gaan hebben. De coalitie wil bij de volgende thema's stilstaan:

Schuldhelpverlening

Met de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) in 2012 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor de schuldhelpverlening. De opeenvolgende jaren heeft het Rijk besloten op deze schuldhelpverlening drastisch te bezuinigen. De lage acceptatie en de hoge mate van schaamte zorgt ervoor dat mensen nog meer afglijden en de maatschappelijke kosten alleen maar groter worden.

Zoals ook uit de inventarisatie van Voorst onder de Loep blijkt is schuldhelpverlening een belangrijke mogelijkheid om vroegtijdig problemen te voorkomen en als er al problemen zijn, is de noodzaak groot om snel in te grijpen.

Preventie is het sleutelwoord als er gekeken wordt naar de gevolgen van hoge schulden.

Het project Voorst onder de Loep laat zien dat investeren in schuldhelpverlening zowel financieel als in welzijn vruchten gaat afwerpen.

Motivatie en vaardigheden van de schuldenaar zijn de belangrijkste voorwaarden voor het oplossen van schulden. De coalitie is van mening dat eerst gekeken moet worden naar de vaardigheden en dan pas naar de motivatie van de schuldenaar. Het mag duidelijk zijn dat het moeilijk is om gemotiveerd te zijn, wanneer iemand de vaardigheden niet heeft. Ook moet het niet mogelijk zijn dat iemand wordt uitgesloten op basis van het niet kunnen geven van inlichtingen of gegevens. Het gaat dan niet om niet willen maar om niet kunnen.

De coalitie is van plan om alle mogelijkheden toe te passen die een snellere afhandeling en goede monitoring van de schuldhelpverleningsprocessen mogelijk maken. De ruimte die het huidige kabinet daarvoor geeft moet optimaal gebruikt worden. De toegezegde notitie over dit onderwerp moet deze ambitie uitstralen.

Integratie statushouders

De integratie van nieuwe statushouders heeft de afgelopen jaren beleidsmatig en financieel aandacht gekregen. De komende jaren moet dit beleid geïntensiveerd worden en uitgebreid naar die statushouders die al langdurig in onze gemeenschap verblijven maar nog niet geïntegreerd zijn geraakt. Oorzaken moeten worden onderzocht en vervolgens oplossingen -aangedragen. De huidige middelen voor statushouders mogen dan ook niet worden afgebouwd maar -adequaat worden ingezet voor het doel waar ze voor bedoeld zijn. De onzekere tijden in oorlogsgebieden kan opnieuw zorgen voor een toestroom van vluchtelingen naar Nederland en daarna als statushouder naar de gemeente Voorst. De coalitie vindt dat je nu al vooruit moet kijken naar eventuele extra geschikte opvanglocaties. Daarnaast zal er ook een nieuwe toestroom komen door familiehereniging. Ook hiervoor is een goede integratie van onze nieuwe bewoners in overleg en samenspraak met de inwoners van Voorst van belang.

b. Onderwijs

Op het gebied van onderwijs heeft de gemeente geen grote rol maar is wel gesprekspartner en eindverantwoordelijke voor de instandhouding van openbaar onderwijs. Opgroeiende kinderen hebben van een school veel te verwachten en moeten veel leren. Behalve het ontwikkelen van cognitieve vaardigheden is het belangrijk om evenwicht in de ontwikkeling te hebben door ook bezig te zijn met bewegen, muziek en kunst. Over dit evenwicht moet het gesprek met scholen gaan en bekeken worden hoe de gemeente een bijdrage kan leveren aan dit evenwicht zonder dat hier direct een financiële bijdrage voor nodig is.

Schoolorganisaties vormen ook een direct contact tussen kinderen en de thuissituatie. Signalen dat er thuis mogelijk problemen zijn kunnen hier worden opgevangen en bespreekbaar gemaakt; ook met gemeentelijke hulpverlening via het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en Maatschappelijk Netwerk Voorst (MNVoorst). Daarnaast leidt ongeoorloofd verzuim tot ongecertificeerd schoolverlaten. Doel is om bedoeld verzuim tot een minimum te beperken. Omwille van ontwikkeling van anderstaligen en taalarme leerlingen wensen wij instandhouding van de unieke, specifieke schoollogopedie.

c. Participatie

Participatie betekent dat iedereen kan en zo mogelijk ook moet meedoen in het maatschappelijk verkeer. Onder dit begrip vallen daardoor verschillende onderwerpen.

Participatiewet

De zorg voor mensen die buiten het arbeidsproces staan of dreigen te komen is aan de gemeente toevertrouwd en moet ook verstandig inhoud worden gegeven. De participatienota is daarbij uitgangspunt en vormt een basis die getypeerd kan worden als zacht op de persoon hard op de inhoud. De komende jaren gaat ook hier binnen de gemeente een transformatie plaatsvinden. De Gemeenschappelijke Regeling (GR) Delta heeft de zorg voor onze Wet sociale werkvoorziening (Wsw)-ers, maar gaat ook een rol krijgen in het begeleiden van nieuwe instromers van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hierbij wordt ernaar gestreefd dat ook mensen die buiten de arbeidsmarkt dreigen komen te staan, terwijl zij goed mee zouden moeten kunnen in het arbeidsproces door de GR Delta aan betaald werk worden geholpen.

De arbeidsmarkt kent niet de grenzen van de gemeente maar is regionaal zelfs bovenregionaal. Het is voor werkgevers ondoenlijk om met iedere gemeente in de regio afzonderlijk contact te hebben en daarmee zicht te hebben op het arbeidspotentieel. In de komende jaren is dan ook een regionaal werkgeversservicepunt het doel van de gemeentelijke regionale inzet.

Participatie in de regio

De gemeente Voorst is een actief deelnemer aan overlegvormen in de regio. Vaak is dit vormgegeven in een GR, maar ook overlegstructuren met een minder zware juridische structuur komen voor, zoals op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) over de inkoop in de zorg. Van deze overleggen mag verwacht worden dat deze transparant zijn voor de gemeenteraad en dat de gemeenteraad op tijd kan aangeven in welke richting beleidsvoorstellen zich zouden moeten ontwikkelen.

De coalitie is dan ook van oordeel dat Voorst bij alle verbonden partijen aandringt op de volgende controlemethode:

- a. alle verbonden partijen worden geacht hun bestuursvoorstellen, verslagen en financiële stukken te publiceren op hun website. Zij dienen elk jaar in november het beleid voor het **navolgende** jaar aan de gemeenteraad kenbaar te maken (vergelijkbaar met de methode GGD);
- b. in navolging van de werkgroep "de ontmoeting" dient de raad, in samenspraak met de regiogemeenten in de Stedendriehoek, een proces in te richten waarbij zij voorafgaand aan de begroting van de verbonden partijen invloed kunnen uitoefenen in plaats van achteraf een zienswijze;
- c. jaarlijks moeten verbonden partijen zich fysiek presenteren aan gemeenteraadsleden in de regio.

Participatie inwoners

– Directe participatie

In de afgelopen raadsperiode werden de inwoners van Voorst betrokken bij:

- a. de Ruimtelijke Toekomstvisie Voorst;
- b. de inrichting van het dorp Voorst met zijn rondweg;
- c. de verbetering van de inrichting van straten;
- d. het preventieproject Voorst onder de Loep;
- e. Kansenkaart Teuge.

De coalitie wil dat verder doorgewerkt wordt in deze geest. Nieuw beleid vanuit de gemeente moet, waar mogelijk en relevant, tijdig worden getoetst door inwoners, waarbij dezen ook nog invloed kunnen uitoefenen tijdens het proces.

Dat vereist meer en meer een (pro)actieve communicatie vanuit de gemeente naar de burger.. Binnen deze ontwikkeling van een gemeentelijke overheid die samen met de inwoners plannen realiseert hoort ook een houding waarbij bureaucratie en betutteling verminderd wordt.

De coalitie stelt zich dan ook open voor initiatieven die vragen om eigen bestuur en verantwoordelijkheid nemen door inwoners. Het ter beschikking stellen van middelen vanuit de overheid zou dan ook van veel minder regels moeten worden voorzien, maar wel door de gemeenteraad moeten worden goedgekeurd. Het zou betekenen een geclausuleerd overdragen van budgetrecht.

– Democratische participatie

In het afgelopen jaar is gebleken dat actieve ondersteuning van mensen die zich mogelijk willen inzetten voor de besluitvorming in de gemeente, heeft geleid tot het meedoen van nieuwe inwoners in de gemeentelijke verkiezingen.

Ook is duidelijk geworden dat betrokkenheid bij beleid gestimuleerd kan worden doordat scholen nadrukkelijk democratische processen uitleggen, praktisch toepassen en dat tevens doen gericht op grote maatschappelijke problemen zoals klimaatverandering, voedsel en waterproblematiek (zie AOC).

De gemeenteraad zelf zou in de komende jaren dit voorbeeld kunnen uitbreiden bijvoorbeeld door (inspraak)avonden te beleggen en (discussie)initiatieven te ondersteunen. Initiatieven voortkomend uit de jongeren, bijvoorbeeld om een jongerenraad in te stellen en een jongerenlintje te ontwikkelen, zouden kunnen worden ondersteund.

d. Voorst onder de Loep

Het project heeft de volgende visie opgeleverd:

Wij leven gezond en ontspannen samen en de kwaliteit van leven is in alle kernen goed. Onze kinderen groeien veilig op. Wij staan voor elkaar klaar en iedereen mag er zijn.

Ook in onze gemeente komen problemen zoals schulden, eenzaamheid, overgewicht, verslaving, opvoedingsonmacht, verwaarlozing en huiselijk geweld voor. Via het project *Vorst onder de Loep* is geïnventariseerd hoe wij als gemeente en gemeenschap zo veel mogelijk de problemen vóór kunnen zijn. Daarvoor zijn doelen gesteld en daar komen de komende jaren allerlei acties uit voort. De meeste acties krijgen vanuit de inwoners gestalte, maar de gemeente moet actief ondersteunen en monitoren, kortom de regie houden.

Hiervoor moet een uitvoeringsteam worden gevormd die regie houdt en die de contacten met de inwoners bevordert.

Kunst en cultuur als verbindend element

Vorst geeft als een van haar kernwaarden van het kunst- en cultuurbeleid het verbinden van kunst en cultuur met het sociale domein. Kunst en cultuur kunnen ingezet worden als verbindend element in de preventieve taken binnen het sociaal domein. Denk hierbij aan muzikaal onderwijs voor jongeren en muziek, dans, zang en beeldende vorming inzetten als verbindend element voor ouderen. De gemeente heeft hierin een faciliterende en initiërende rol en kan optreden als (bescheiden) cofinancier. Koppeling met het project *Vorst onder de Loep* is in de uitwerking een essentieel onderdeel.

e. Sport en beweging

Sport en bewegen lijken synoniemen maar zijn dat (veelal) niet. Bij sport is meestal de gedachte dat er sprake is van georganiseerde sport in verenigings- of groepsverband. Bewegen hoort daarbij, maar is veel breder. Van bewegen kan al sprake zijn bij een activiteit, buiten de gewone dagelijkse bezigheden, waaraan een of meer mensen deelnemen en waarin geprobeerd wordt een of meer vaardigheden of talenten ten volle te benutten of te vergroten. Het is voor een gezonde levensstijl van belang dat een mens beweegt en dat kan op veel manieren inhoud krijgen. Het stimuleren van sport en bewegen is voor de coalitie een belangrijk uitgangspunt.

Gratis sporten

Bewegen stimuleren via sporten is al lang onderwerp van discussie binnen de gemeenteraad. Er is onder andere veelvuldig aandacht geweest voor gratis sporten onder de twaalf jaar met diverse initiatieven, al dan niet gefaciliteerd door de gemeente.

Naast activiteiten van diverse sportverenigingen kennen wij de bijdragen aan het Jeugdsportfonds, de Stichting Leergeld, Swim2Play, de nota Vitaal Voorst, Sportief Evenwicht, JOGG en de inzet van MobieZ voor naschoolse sportaanbod.

Sporten heeft positieve invloed op de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling; het bevordert incasseringsvermogen en pakt goed uit op de fysieke gesteldheid.

De coalitie is van mening dat deze visie, waarbij kinderen op jonge leeftijd sporten, een essentieel onderdeel vormt voor hun ontwikkeling.

- a. De coalitie wil verantwoorde initiatieven vanuit het maatschappelijk veld voor gratis sporten en bewegen voor kinderen van vier tot twaalf jaar verder stroomlijnen, faciliteren en ontwikkelen.
- b. Het college doet onderzoek naar uitbreiding van bewegen en sporten voor de groep van twaalf tot achttien jaar.
- c. Na twee jaar vindt er een evaluatie plaats naar de effecten van de uitbreiding van gratis sporten en, in samenhang met de gemeenteraad, overgaan tot continuering van bestaand beleid en/of uitbreiding daarvan.

II. Leefomgeving

a. Ruimtelijke ordening en Woningbouw

Ruimtelijke ordening

De coalitie wil blijven investeren in de kwaliteit van het fraaie Voorster landschap en de bebouwde omgeving. Wij kiezen voor behoud en waar mogelijk versterking van kwaliteit. Onze eigen Ruimtelijke Toekomstvisie Voorst is daarbij een belangrijk kompas.

Ook wordt de uitvoering van de Agenda Cleantech Regio 2019-2023 in samenwerking met de Cleantech Regio en de provincie Gelderland verder ten uitvoer gebracht. De coalitie wil werk maken van het inspireren van initiatiefnemers. De term redelijke eisen van welstand mag herijkt worden. Ook stedenbouwkundig dienen wij te waken voor een goede ruimtelijke ordening. Waarom tevreden zijn met een zes als een acht ook mogelijk is.

Bijzondere aandacht heeft de coalitie blijvend voor:

Vitale kernen

Voorst bestaat uit een omvangrijk buitengebied met grote en kleine kernen en vormt daardoor een gevarieerde leefomgeving met soms gezamenlijke en soms eigen kenmerken.

Ouderenbeleid

De Voorster samenleving wordt ouder in de komende twintig jaar. Dat brengt met zich mee dat eenzaamheid op de loer ligt, dat de verbinding met de ouder wordende mens verloren gaat. Dit gaat met zich meebrengen dat mantelzorg moet toenemen, maar ook dat buurtzorg verandert en dat meer gebruik moet kunnen worden gemaakt van huisautomatisering en mantelzorgwoningen. Wij zullen meer op elkaar gaan letten en ook op elkaar aangewezen raken. Dat zijn processen die de gemeente moet signaleren en waar mogelijk ondersteunen. Veel komt vanuit de inwoner zelf, maar de gemeente staat open voor initiatieven die de verbinding bevorderen. Op het niveau van de kernen kan dit tot verschil in aanpak leiden.

De vergrijzing levert ook de mogelijkheid van grotere betrokkenheid van ouderen met de samenleving op. Vitaler op hogere leeftijd geeft kansen die wij moeten pakken.

Glasvezel

Glasvezel ligt in Twello en zoals de ontwikkeling zich nu laat aanzien via het project Glasvezel buitenaf in de komende tijd ook in het buitengebied. Om dit te realiseren zet het college zich tot het uiterste in om de gevraagde 50% aan de benodigde aansluitingen te behalen. Daarbij kunnen ook onconventionele maatregelen van toepassing zijn. Desondanks blijven de andere kernen helaas nog aangewezen op coax. De gemeente is in de komende jaren alert op het ontwikkelen van mogelijkheden om ook glasvezel in de kernen mogelijk te maken.

Dorpscontactpersonen

In de afgelopen jaren hebben de dorpscontactpersonen bewezen een nuttige schakel te zijn tussen inwoners en tussen de kernen en het gemeentebestuur. Initiatieven konden worden ontwikkeld en verbindingen gelegd. Dat moet de komende jaren worden voortgezet. In samenhang met wat de coalitie voor ogen heeft: bij directe participatie kunnen buurtbudgetten voor voorzieningen voor jongeren en ouderen worden ontwikkeld. Kijken naar de beste aanpak in andere gemeenten is dan inspirerend.

Naar analogie van de overige kernen kent Twello geen dorpscontactpersoon. De coalitie denkt dat het de moeite waard is om in samenwerking met Mens en Welzijn en andere organisaties te bezien of een vorm van wijkcontactpersonen in Twello een belangrijke bijdrage aan verbinding tussen inwoners op wijkniveau oplevert. En wellicht daaruit een wijkraad vormen van wijkcontactpersonen en wijkvertegenwoordigers.

Industrieterreinen

De gemeente Voorst kent genoeg industrieterreinen om nieuwkomers op te vangen en bedrijfsverplaatsing mogelijk te maken. Echter de bestaande bedrijventerreinen Nijverheid 't Belt verdienen een revitalisering. In de komende raadsperiode moeten hier plannen voor worden ontwikkeld samen met de bedrijven die leiden tot het opknappen van deze industriegebieden.

Woningbouw

Een- en tweepersoonshuishoudens

Wij komen uit een periode waar door landelijke en provinciale regelgeving vrijwel geen nieuwe woningbouw mogelijk was. Gelukkig wordt er nu weer gewerkt aan nieuwe plannen. Niet alleen in Twello maar ook in de andere kernen.

Het is goed wonen in de gemeente Voorst, maar er ontbreekt nog wat aan het evenwicht in de soorten woningen. Er is in de afgelopen tijd steeds meer vraag ontstaan naar woningen voor alleenstaanden, starters en tweepersoonshuishoudens. Vooral voor de jongeren in onze kernen is het soms moeilijk om betaalbare huisvesting binnen de gemeente te vinden. Een integraal beleid en plan om ook ouder wordende inwoners zo lang mogelijk in hun eigen huis te laten wonen, vraagt extra aandacht.

Voor de coalitie zijn onder andere de uitgangspunten in de komende jaren:

- a. Er moeten de komende vier jaar in onze gemeente ten minste zestig wooneenheden (huur) gerealiseerd worden of in planning zijn voor een- en tweepersoonshuishoudens, met een streefhuur van maximaal € 500 per maand. Als deze wooneenheden worden uitgevoerd met extra duurzaamheidsmaatregelen waardoor zij bijvoorbeeld energieneutraal zijn mag dit tot uiting worden gebracht in een hogere huurprijs.
Een doorlopende monitoring en verkenning van de woningmarkt is de basis voor de uitvoering van ons woningbouwprogramma. Kortom wij bouwen naar behoefte, de zogenaamde Kwalitatieve woningbouwprogrammering is daarbij dus steeds uitgangspunt. Daarbij moeten keuzes gemaakt worden. Wat je bouwt voor een specifieke doelgroep kan immers ten koste gaan van het bouwen voor andere doelgroepen. Betaalbaarheid van het woningaanbod voor de verschillende doelgroepen loopt als rode draad door het hele beleid. Het kijken naar het gebruik en inzet van de bestaande woningvoorraad is naast het nieuwbouwen van woningen een denkrichting.
- b. Goedkope en bereikbare huur- en koopwoningen worden tot op heden mogelijk gemaakt door subsidie, dan wel door het niet te kiezen voor winstmaximalisatie. Mensen in deze doelgroep worden dus impliciet voortgeholpen met gemeenschapsgeld. Voorkomen moet worden dat er met deze woningen gespeculeerd kan worden of dat op een andere wijze met gemeenschapssteun een onwenselijke vermogenstoename gerealiseerd wordt ten voordele van een beperkte groep mensen. Daarnaast is het zaak dat woningen voor specifieke doelgroepen ook voor deze doelgroepen beschikbaar (en bereikbaar) blijven.
- c. De coalitie wil in samenwerking met IJsseldal Wonen onderzoeken of en zo ja welk vastgoed binnen de gemeente geschikt is om herbested en verbouwd te worden tot wooneenheden. In de prestatieafspraken met IJsseldal Wonen wordt extra aandacht gegeven aan afstemming van vraag en aanbod van woningen voor een- en tweepersoonshuishoudens, waaronder jongeren. Hierbij kijken naar vernieuwende en niet alledaagse woonvormen maakt zeker onderdeel uit van de zoektocht.

Woningen energieneutraal

Deze coalitie streeft ernaar om zoveel mogelijk toekomstgericht te bouwen, of in ieder geval te anticiperen op een toekomst waarbij energieneutraal of zelfs nul op de meter bouwen de norm is. De coalitie vindt dat dit ook moet gelden voor woningen in de categorie goedkoop en bereikbaar. Bouwen volgens dit uitgangspunt verhoogt echter de bouwpreis van een woning. Dat botst soms met het uitgangspunt van de gemeenteraad dat de verkoopprijs van een goedkope/bereikbare koopwoning de grens van € 200.000 niet mag overschrijden. De coalitie is van oordeel dat wanneer energie-maatregelen aantoonbaar de koopprijs van de woning boven deze grens brengt dat dit ten behoeve van realisatie van voornoemde ambities in deze prijsklasse moet worden toegestaan .

b. Omgevingswet

De grootste op handen zijnde transitie in het ruimtelijk domein is de nieuwe Omgevingswet. Het kabinet heeft als nieuwe invoeringsdatum voor de Omgevingswet 1 januari 2021 gesteld en daarbij gemeld dat dit vooralsnog geen gevolgen heeft voor de uiteindelijke einddatum van de transitie in 2029.

De nieuwe Omgevingswet is bedoeld om de wet- en regelgeving rond het aanvragen van vergunningen sterk te vereenvoudigen. Eenmaal ingevoerd bundelt de wet alle regelgeving op het gebied van ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. De burger regelt dan alles aan één loket en hoeft niet langer naar drie of vier lokale overheden voor de aanvraag van bijvoorbeeld een omgevingsvergunning.

De gemeente Voorst is volop bezig met de voorbereiding op de invoering van deze wet. De nieuwe ingangsdatum verandert niets aan de transitieopgave van onze gemeente en wij lopen waar mogelijk op de intentie van de wet vooruit. Veel zaken gaan onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. Dit dwingt ons tot het maken van principiële keuzes. Keuzes die bepalend zijn voor het behoud van onze Voorster identiteit. Het is een utopie dat een regelgevende en regisserende rol van de overheid in de toekomst niet meer nodig is.

Immers, het initiatief van de één, is soms een gruwel voor een ander. In een complexe samenleving is een overheid die individuele belangen weegt ten opzichte van elkaar maar ook ten opzichte van het algemeen belang onontbeerlijk. Het bieden van meer mogelijkheden in ruil voor het leveren van meer kwaliteit is een uitgangspunt dat de coalitie, waar mogelijk beoordeeld door deskundigen, vaker in wil zetten. In de lijn van de nieuwe Omgevingswet wil de coalitie werk maken van de nu al ingezette lijn om aanvragen integraler, transparanter maar vooral ook inspirerender te behandelen. Het bouwen in de gemeente Voorst moet een prettig en boeiend samenspel tussen de initiatiefnemer, de omgeving en de overheid zijn.

c. Cultuurhistorie

Voorst kent veel karakteristieke bebouwing waaronder woningen, bedrijfsgebouwen enzovoort. Zowel in het buitengebied als in de kernen. Deze gebouwen kunnen eenvoudig via een sloopmelding verloren gaan. Het gaat dan om gebouwen die niet een status hebben in het kader van de Monumentenwet. Dit levert van tijd tot tijd als schade op dat de karakteristieke woning of een ander gebouw verdwijnt. Daarmee verdwijnt een stukje karakter van Voorst. De coalitie wil onderzocht en uitgewerkt hebben op welke manier je tegengaat dat karakteristieke gebouwen ten prooi vallen aan de slopershamer. Een en ander leg je bijvoorbeeld vast in de bestemmingsplannen. Daarnaast valt te denken aan "verleiding", door waar mogelijk ruimtelijk meer mogelijk te maken.

d. Milieu en duurzaamheid

Circulaire economie

De gemeente Voorst ondersteunt de principiële gedachte om te komen tot een kringlooeconomie of **circulaire economie**: dit is een economisch en industrieel systeem waarin geen eindige grondstofvoorraden worden uitgeput en waarin reststoffen volledig opnieuw worden ingezet in het systeem. Als ijkpunten gelden daarbij onder andere energieneutraliteit en CO₂-reductie. In een circulaire economie worden kringlopen gesloten en grondstoffen optimaal gebruikt. Daar waar de gemeente een bijdrage aan kan leveren, zal zij dat doen. De renovatie van het gemeentehuis is daar een voorbeeld van.

Energieneutraal in 2030

De ambitie van de Cleantech Regio Stedendriehoek en daarmee van de gemeente Voorst blijft om in 2030 energieneutraal te zijn. Het is duidelijk dat dit een zeer grote opgave is. Het huidige addendum moet dan ook uitgebreid worden met een plan wat beschrijft hoe deze stip op de (tijd)horizon wordt gehaald. Dat daarbij rekening moet worden gehouden met het gegeven dat de ontwikkelingen in duurzame technologieën heel hard gaan is evident. De grootste stappen worden daardoor gezet in de laatste jaren voor 2030. Dit betekent niet dat de komende jaren rustig aan gedaan kan worden. De inzet van de (gemeentelijke) overheid, bedrijven en inwoners moet zo groot mogelijk zijn. De opwekking van meer duurzame energie is een belangrijke bijdrage tot de ambitie die voorligt. Toch is alle energie die je niet verbruikt ook een stap in de goede richting. Deze coalitie zet naast de opwekking van duurzame energie ook in op verschillende vormen van energiebesparing. Om uiting te geven aan onze inzet wordt de ambitie voor Voorst zodanig lokaal uitgewerkt dat voor de volgende vier jaar een aanpak ontstaat waarbij de huidige stand van de techniek optimaal wordt ingezet, zodat inwoners en bedrijven daar hun bijdrage aan gaan geven. Hierbij wordt een zo realistisch mogelijke inschatting gegeven die ruimte voor innovatieve technieken van de opgave tot 2030 verlicht.

Voorbeelden van wat de gemeente kan onderzoeken zijn onder andere:

- a. alle gemeentelijke gebouwen kunnen energieneutraal worden;
- b. er moeten per dorpskern duurzaamheidswensen, mogelijkheden en meetbare doelstellingen komen;
- c. projecten van lokale coöperaties, bedrijfsleven en particulieren verdienen alle steun, zowel qua vergunningen en leges als financieel;
- d. of de gemeentelijke begroting ruimte (financieel zowel als juridisch) geeft voor een bijbehorend stimuleringsfonds. Ook subsidiefaciliteiten van elders (Europa?) moeten hierbij meegenomen worden.

Gemeentehuis als voorbeeld

De gemeente als overheid moet het goede voorbeeld geven aan haar inwoners hoe om te gaan met haar gebouwen in relatie tot duurzaamheid. Het beste voorbeeld is hierbij het huidige gemeentehuis. Dat het vernieuwd moet worden was in de vorige raadsperiode al duidelijk. Het gemeentehuis voldoet niet meer aan moderne eisen zoals klimaatbeheersing, energieverbruik en Arboretgeving. Dus is in de vorige raadsperiode besloten dat het sober en doelmatig moest worden aangepakt. Twee architectenbureaus hebben daarna ieder twee mogelijkheden uitgewerkt namelijk renovatie of nieuwbouw.

De goedkoopste keuze is daarbij geworden dat blijven op de huidige plek met behoud van zoveel mogelijk aanwezige materialen gekoppeld aan energieneutraliteit een zeer duurzame keuze is. Dit levert een keuze op voor renovatie op de huidige locatie. Vervolgens is uit die studies gebleken dat dit ook € 5 mln. scheelt ten opzichte van nieuwbouw. Dit is een eerste aanzet tot soberheid. In de studies komt naar voren dat, met de huidige inzichten, er voor renovatie een bedrag van € 15,5 mln. nodig is. De coalitie is van oordeel dat voor dit bedrag nu een lening moet worden aangetrokken, aangezien de huidige rente de neiging vertoont te gaan stijgen. In de vervolgfases gaat de coalitie ervan uit dat alle inspanning erop gericht wordt om de kosten verder te drukken zonder de kwaliteit en uitgangspunten daarbij geweld aan te doen. Ook gaat de coalitie ervan uit dat het gerenoveerde gemeentehuis ook esthetisch verantwoord wordt en vraagt hier nadrukkelijk aandacht voor. De methode van de architectenkeuze moet hier de mogelijkheid voor bieden.

Windmolens

Aangezien de grootste stappen worden gezet in de laatste jaren tot 2030 wordt in deze coalitieperiode niet ingezet op windmolens. Duurzaamheid is breder dan alleen 'energie'. Ook met het mooie Voorster landschap moet duurzaam omgesprongen worden. Om geen grote afbreuk te doen aan dit landschap kiest de coalitie ervoor om in deze coalitieperiode in te zetten op andere vormen van duurzame energie die minder afbreuk doen aan het behoud van een duurzaam landschap in Voorst. Alle andere vormen voor de opwek van duurzame energie worden voorzien van adaptieve en mitigerende maatregelen. Mocht het college van burgemeester en wethouders (B&W) gedurende deze coalitieperiode van mening zijn dat windmolens niet langer uitgesloten kunnen worden, dan doet men een voorstel aan de gemeenteraad. Hierbij maken raadsfracties dan individueel een gedegen afweging.

Waterhuishouding

Duurzaamheid strekt verder dan energie en milieu. De vraag over hoe wij omgaan met ons erfgoed en omgeving is evenzo belangrijk. De waterhuishouding vormt een nog onderbelicht aspect binnen het milieuvraagstuk. Hittestress en een dalend grondwaterpeil zijn punten van aandacht. Met bezitters van woningen en overig vastgoed wil de coalitie in gesprek gaan om werk te maken van nieuwbeleid op dit gebied. De steeds verder toenemende verstening (ten koste van groen) in onze leefomgeving moet worden tegengegaan.

In het kader van klimaatadaptatie is het beleid waarin wij het aanleggen van groen en het planten en behouden van bomen een eenvoudige maar doeltreffende maatregel in het bevorderen van de CO₂reductie. De coalitie stelt voor dit beleid voort te zetten en waar mogelijk uit te breiden.

Duurzame mobiliteit

Er is de laatste decennia veel geïnvesteerd in infrastructuur. Argumenten voor de verbeteringen: minder verkeersslachtoffers, betere bereikbaarheid en comfort.

Veiligheid kent een prijs. Elke volgende maatregel in de infrastructuur op verkeersveiligheidsgebied wordt steeds duurder en rendeert minder. Daarom wordt veiligheid in het integrale mobiliteitsplan zorgvuldig uitgewerkt naast een vrij nieuw aspect: duurzamere mobiliteit.

Cleantech Regio en de gemeente Voorst ontwikkelen beleid dat positieve effecten heeft op het duurzamer maken van de mobiliteitsbehoefte. Redenen daarvoor zijn de toenemende milieubelasting (geluid, fijnstof, veiligheid) en het gebruik van niet duurzame energie (fossiele brandstoffen, CO₂effect). Dit wordt verder uitgewerkt in E-mobiliteit. Uitgangspunt: randvoorwaarden ontwikkelen waardoor minder belastende mobiliteit wordt gestimuleerd.

Vliegverkeer

- Dubbel slot Teuge

De coalitie houdt vast aan het maximum van 80.000 vliegbewegingen per jaar waarbij de winst van geluidsarmere vliegtuigen in de toekomst dan ten goede komt van het geluidsmilieu.

- Sturing op nieuwe vliegbewegingen
De coalitie blijft strijdbaar tegen de laagvliegroutes van Lelystad Airport. Het standpunt blijft: eerst het luchtruim herindelen en daarna Lelystad Airport open. Toch bestaat de kans dat het kabinet besluit om de plannen door te zetten. Het nieuwe college moet zich dan inzetten om de geleden schade voor luchthaven Teuge te laten compenseren en belangen van de inwoners van de gemeente Voorst met garanties vanuit het Rijk geborgd te krijgen. Ook de recreatie en het toerisme rondom de luchthaven lijdt onder de omstandigheden. Hiervoor moeten oplossingen gezocht worden.

Afvalstromen

Afval wordt in de komende jaren steeds meer ingezet in de verbetering van een circulaire economie. De gemeente Voorst wordt zeer waarschijnlijk aandeelhouder bij Circulus Berkel en vanuit dat aandeelhouderschap deze vorm van economie ondersteunen.

Asbest

Vanuit het Rijk is de verplichting opgelegd dat in 2024 al het zichtbare asbest van de daken moet zijn verwijderd. De gemeenten krijgen hierin een handhavende rol.

Het is een opgave die zonder stimulering vanuit de overheid niet lijkt te gaan lukken. De coalitie wil op korte termijn met voorstellen komen waardoor het voor eigenaren van asbestdaken eenvoudiger dan wel betaalbaarder wordt om aan deze verplichting te voldoen. Een lening via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVn) of het systeem van staldering biedt hierin een oplossingsmogelijkheid. Waar het om in onbruik geraakt agrarisch vastgoed gaat, kan de stalderingsmethode ook een goed middel zijn om oude schuren te laten verdwijnen maar daarnaast uitbreiding van andere bedrijven mogelijk te maken. Het idee van dweilen met de kraan open wordt op deze wijze voor een deel tegengegaan en leidt in andere delen van het land al tot goede resultaten. Daarnaast bestaan er mogelijkheden om in de combinatie van "asbest eraf/zonnepanelen erop" een stimulans te bieden. Verder onderzoekt de coalitie de mogelijkheid van het gratis "storten" van asbest.

e. Mobiliteit

Verkeersveiligheid

In de komende jaren willen wij de verkeersveiligheid in alle kernen van Voorst verbeteren. Daartoe komt er, in samenwerking met alle kernen, in 2019 een totaal integraal mobiliteitsplan naar de gemeenteraad waarbij de verkeersveiligheid bovenaan staat. Bij verkeersveiligheid denkt de coalitie vooral aan kwetsbare verkeersdeelnemers zoals fietsers en voetgangers. Dit betekent dat fietsers zoveel mogelijk voorrang krijgen, er meer vrijliggende fietspaden komen (waardoor ook de Nationale Fietsagenda 2020 uitgevoerd wordt) en er op de wegen meer snelheidsmatigende maatregelen worden genomen.

Westelijke randweg Twello

In de vorige raadsperiode is het aanleggen van de westelijke Randweg Twello door de gemeenteraad geaccordeerd. Wel met voorwaarden van maximale financiering door de gemeente en dus onderschrijving en mee-financiering van de plannen door ProRail en hogere overheden. Deze financieringen vanuit hogere overheden, ProRail en de gemeente zijn sec bestemd voor de aanleg van de Randweg Twello. Extra kosten zoals een goede inpassing, geluidsbeperkende en overige maatregelen zijn hierbij niet van toepassing. De coalitie heeft een positieve grondhouding om deze extra maatregelen en bijbehorende kosten te dragen om de overlast voor de omwonende zo minimaal mogelijk te houden.

Nadat de gemeenteraad medio 2018 afdoende over de haalbaarheid van de financiering is geïnformeerd, start het college van B&W voortvarend met de daadwerkelijke planvorming en verdere uitvoering voor de aanleg van de Randweg Twello. Bij de planvorming voor de aanleg van de Randweg Twello consulteert het college van B&W waar nodig de gemeenteraad voor extra mitigerende maatregelen.

Tevens heeft de gemeenteraad in de vorige raadsperiode besloten na de aanleg van de Randweg Twello maatregelen te treffen in andere straten waaronder de Molenstraat en de H.W. Iordensweg om het verkeer zoveel mogelijk uit die straten te weren en naar de randweg te leiden.

Aangezien het proces van aanleg van de randweg enkele jaren duurt, moet het integrale mobiliteitsplan van 2019 maatregelen bevatten die, vooruitlopend op de aanleg van de randweg, al verbeteringen van de veiligheid op de Molenstraat en de H.W. Iordensweg aanbrengen.

III. Verdiensten

a. Economie

De gemeente Voorst is qua economie in eerste instantie afhankelijk van de economie van Nederland maar kan vervolgens veel doen om daarbinnen extra maatregelen te treffen om wonen en werken in de gemeente op een hoog peil te houden.

Centrumplan voor Twello

Het belang van een bloeiende middenstand voor een wat grotere kern kan niet voldoende onderkend worden. Het houdt de saamhorigheid in stand en bevordert de kleinschalige werkgelegenheid. Daarom moet het Centrumplan voor Twello in zijn geheel worden uitgevoerd ook nu de provinciale middelen niet meer komen. Initiatieven van ondernemers moeten open tegemoet getreden worden en waar wenselijk mee ondersteund.

Agrarische sector

De agrarische sector is voor de gemeente een belangrijke levensader. De sector is niet alleen van belang in economische zin maar ook in ecologische zin.

- a. De herbestemming van vrijkomend agrarisch vastgoed moet open tegemoet worden getreden. Niet elke bestemming is echter passend en wenselijk. De gemeente moet hierin sturend optreden door aan te geven welke mogelijkheden zij openstelt en waar geen ruimte voor gegeven wordt. Maatwerk is in deze processen geboden.
In onbruik geraakte agrarische gebouwen hoeven overigens niet in alle gevallen te worden herbestemd. Vaak is sloop een betere optie.
- b. Voorst moet kwaliteit blijven uitstralen maar niet beschouwd worden als museum. Moderne bedrijvigheid vormt het landschap van de 21e eeuw. Particuliere commerciële initiatieven op gebied van duurzaamheid hebben effect op het landschap. Het mag gezien worden wanneer een bedrijf energieneutraal werkt. Het uitgangspunt voor beleid en welstand moet zijn: zo duurzaam mogelijk in goede relatie tot kwaliteit van landschap en bebouwing.
- c. De coalitie wil werk maken van het bestemmen van veelal voormalige agrarische-bedrijfswoningen als plattelandswoning. Vaak werpen nieuwe bewoners van voormalige bedrijfswoningen zich op tegen het bedrijf waartoe de voormalige bedrijfswoning behoorde. Dit belemmert de ontwikkeling van het bedrijf of omgeving. Overigens is Europese regelgeving een factor die hierbij niet veronachtzaamd kan worden.

Startersbegeleiding

Inwoners die plannen hebben om een eigen bedrijf te beginnen moeten gebruik kunnen maken van gemeentelijke startersbegeleiding. Deze begeleiding moet ook ingezet worden voor mensen met een uitkering waarbij alle middelen moeten worden ingezet om belemmerende regels te verwijderen. Het inzetten van ervaren vrijwilligers die bedrijfservaring hebben is hierbij een noodzaak. Vrijstelling van reclamebelasting in het eerste jaar van een kleine startende onderneming moet mogelijk gemaakt worden.

Toerisme

De gemeente Voorst is uniek gelegen tussen IJssel en Veluwemassief. Zowel landschappelijk (eeuwenoude geografische monumenten als de Nijbroekse polder, parken en bossen) als cultuurhistorisch (monumentale boerderijen, landhuizen en kerken) heeft Voorst veel te bieden. Toch blijft de gemeente, afgezien van attracties als Thermen Bussloo of vliegveld Teuge, relatief onbekend. Ook kleinere ondernemers met vaak unieke seizoenbedrijven hebben juist een unieke aantrekkingskracht.

Een communicatieoffensief om de synergetische effecten van al dat fraais te benadrukken moet hierin verandering brengen. Meer gebruikmaken van aantrekkelijke informatie op internet, en de beschikbaarheid van een fysiek toeristisch informatiepunt tijdens het seizoen zijn noodzakelijkheden die de gemeente moet realiseren dan wel faciliteren.

De ontwikkeling van Bussloo tot een mooier recreatiegebied moet in kaart worden gebracht. Dit geldt overigens ook voor de mogelijkheden van recreatie langs de IJssel.

Evenementen: ondersteuning van lokale economie

Naast op recreatie gerichte bedrijven, horeca en recreatiegebieden heeft de gemeente Voorst fantastische evenementen. Deze evenementen van klein tot groot gebeuren in alle kernen. De meeste evenementen kennen een sterk lokaal karakter, maar er bestaan ook bovenlokale evenementen.

De coalitie wil dat lokale evenementen een lokaal karakter blijven houden. Deze prachtige evenementen moeten voor en door de inwoners georganiseerd te worden waarbij de gemeente een faciliterende rol heeft.

Bovenlokale evenementen hebben te maken met een steeds veranderende evenementenwereld waar de gemeente geen invloed op heeft. Strikte verordeningen, wet- en regelgeving leiden tot vastroesten en wellicht tot het verlaten van deze trekpleister uit onze gemeente. De coalitie wil, rekeninghoudend met ieders belang, zoveel als mogelijk meedenken in deze veranderende evenementenwereld. Uiteraard blijven veiligheid en milieubelasting daarbij de belangrijkste afwegingen.

b. Financiën

Algemene uitgangspunten

De begroting van de gemeente Voorst moet transparant zijn en een gezonde reserve vertonen. Hierbij moet het onderscheid tussen structureel en a-structureel scherp in de gaten gehouden worden.

De verschillende ratio's (solvabiliteit enzovoort) moeten in onderlinge samenhang worden beoordeeld en dan een gezonde financiële situatie weerspiegelen. Van belang hierbij is om daar waar ratio's negatief beoordeeld worden te beoordelen of dat voor de gemeente een risico met zich mee brengt. Het college moet haar oordeel hierover aan de gemeenteraad kenbaar maken.

Structureel sluitende begroting

De gemeente moet haar uitgangspunt van een structureel sluitende begroting op het eind van een collegeperiode handhaven.

Woonlasten/belastingen

Uitgangspunt van de coalitie is dat belastingverhogingen zoveel mogelijk moeten worden vermeden. De vermindering van de rioolbelasting kan worden doorgevoerd. Stijging van de afvalstoffenheffing is in bescheiden mate noodzakelijk omdat de reserve leeg is.

Subsidies

Het subsidiebeleid van de gemeente is historisch gegroeid en niet meer transparant uit te leggen. Hierdoor is het mogelijk dat kleinere verenigingen niet de subsidie krijgen die zij nodig hebben om levensvatbaar te blijven. De coalitie wil dat, in samenhang met de doelen van Voorst onder de Loep, het subsidiebeleid getoetst wordt.

Grondprijzen

Als de noodzakelijke grondopbrengst in de gemeentelijke boekhouding de realisatie van een door de gemeenteraad gewenste maatschappelijke ontwikkeling, bijvoorbeeld naar betaalbare huur- en koopwoningen of naar een sportveld enzovoort, in de weg staat dan vraagt de coalitie voorstellen om de grondprijzen gedeeltelijk of geheel af te boeken.

Reserves

De gemeente Voorst bezit aanzienlijke reserves waardoor het risicoprofiel bij tegenvallers uiterst gezond is.

Voor de algemene reserve geldt in de komende vier jaar dat er voldoende buffer moet zijn om tegenvallende resultaten op te vangen, een toekomstige daling van de inkomsten tijdelijk a-structureel moet worden opgevangen en dat de gemeenteraad voldoende ruimte heeft om initiatieven te ondersteunen.